

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA
MOKYKLŲ TOBULINIMO PROGRAMA
ŠVIETIMO PLĖTOTĖS CENTRAS
NACIONALINIS EGZAMINŲ CENTRAS

**NACIONALINIS VI KLASĖS
MOKSLEIVIŲ PASIEKIMŲ TYRIMAS**

SKAITYMAS – RAŠYMAS – MATEMATIKA

2002 METAI

A p ž v a l g a

VILNIUS, 2002

Nacionalinis 2002 m. VI klasės moksleivių pasiekimų tyrimas pradėtas vykdyti Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu, įgyvendinant Švietimo plėtotės centro bei Nacionalinio egzaminų centro projektą *Švietimo sąlygų, procesų ir rezultatų tyrimas priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo pakopose*.

Tyrimas tęsiamas įgyvendinant **Mokyklų tobulinimo programą**.

Mokyklų tobulinimo programos tikslas yra pagerinti moksleivių, besimokančių pagrindinių mokyklų penktose – dešimtoje klasėse, mokslo pasiekimus. Programa vykdoma 2002–2005 m. Jai įgyvendinti suteikta Pasaulio Banko paskola, be to, ji finansuojama Vyriausybės bei savivaldybių lėšomis. **Ši švietimo programa skirta Lietuvos tūkstantmečiui.**

Nacionalinio 2002 m. VI klasės moksleivių pasiekimų tyrimo testų administravimas mokyklose vyko šių metų gegužės mėnesį. Tyrimų koordinatoriai labai **dėkoja Apskričių viršininkų administracijų Valstybinių švietimo inspekcijų darbuotojams** už pagalbą administruojant testus mokyklose. Tikimės bendradarbiauti ir toliau.

KODĖL PRADĖTI VYKDYTI NACIONALINIAI MOKSLEIVIŲ PASIEKIMŲ TYRIMAI

Ugdymo kokybė yra vienas iš svarbiausių švietimo politikos prioritetų. Nuo švietimo reformos pradžios įvyko daug pokyčių. Per šį laikotarpį iš esmės baigtas formuoti naujas bendrojo ugdymo turinys, įvestas profiline mokymas ir valstybiniai brandos egzaminai, pradėti rengti svarbiausi mokyklų audito ir švietimo būklės monitoringo dokumentai ir kt., tačiau veiksminga švietimo reforma neįmanoma be patikimos informacijos apie ugdymo turinio kokybę, taikomų metodų veiksmingumą bei efektyvumą. Stokojama informacijos apie kokybinius ugdymo proceso pokyčius, mokymosi sąlygų kaitą mokyklose, moksleivių mokymosi nuostatas ir pasiekimus.

Šiuo metu duomenų apie šalies moksleivių pasiekimus gaunama iš nacionalinių egzaminų rezultatų, tačiau jie nesuteikia informacijos apie pradinės bei pagrindinės mokyklos moksleivius. Apie šios pakopos moksleivių pasiekimus informacijos gaunama vykdant tarptautinius lyginamuosius moksleivių pasiekimų tyrimus. Pastarieji Lietuvoje vykdomi nuo 1992 m. (TIMSS, CIVIC, COMPED ir kt.). Tačiau šių tyrimų testai nepritaikyti prie Lietuvos ugdymo turinio, moksleivių, mokytojų anketos nevisiškai atitinka mūsų šalies realijas, be to, tarptautinių tyrimų testų klausimai yra uždari – jų negalima skelbti ir analizuoti su Lietuvos mokytojais. Todėl nacionalinių moksleivių pasiekimų tyrimų, leidžiančių kompleksiskai, sistemiskai stebėti švietimo sistemos būklę, matuoti mokyklose vykstančius procesus, vykdymas tapo labai svarbia užduotimi.

Be to, 2001 m. pradėtas vykdyti ŠMM ir ŠPC projektas „Moksleivių pažangos ir pasiekimų vertinimas ugdymo procese“ – parengtas moksleivių pažangos vertinimo ugdymo procese koncepcijos projektas. Patikima informacija apie mokykloje vykstančius procesus, moksleivių mokymosi būdus, mokytojų naudojamus ugdymo, mokymo metodus labai svarbi šiame nelengvame, bet labai reikalingame, moksleivių pažangos vertinimo kaitos etape.

Siekiant gerinti ugdymo kokybę Lietuvos pagrindinėse mokyklose, 2002–2005 m. vykdoma **Mokyklų tobulinimo programa**. Įgyvendinant šią programą ir pradedami vykdyti nacionaliniai moksleivių pasiekimų tyrimai.

Klausimas, kiek ir kaip ugdymo turinio kaita veikia moksleivį, jo mokymosi pasiekimus, svarbus visoms ugdymo sritims, tačiau aprėpti absoliučiai viską labai sunku. Susiduriama su įvairiomis problemomis: kol kas yra nedaug specialistų, gebančių parengti kokybiškus moksleivių pasiekimų testus bei klausimynus, be to, tyrimams reikia daug lėšų. Norint rasti optimaliausią sprendimą, iš pradžių reikia nusistatyti prioritetus. Pasitelkiant tarptautinių tyrimų patirtį, nuspręsta, kad 2002–2005 m. nacionaliniai moksleivių pasiekimų tyrimai turėtų padėti įvertinti bendrą šalies moksleivių pasiekimų lygį keturiose svarbiose ugdymo turinio srityse – lietuvių kalbos, matematikos, gamtos mokslų ir socialinių mokslų. Taip pat nuspręsta, kad tyrimai pakaitomis bus vykdomi IV, VI, VIII ir X klasėse. Tirti moksleivių pasiekimus būtent šiose klasėse nuspręsta todėl, kad planuojama išsilavinimo standartais reglamentuoti moksleivių pasiekimų lygį baigiant II, IV, VI, VIII ir X klases.

2002 M. VI KLASĖS NACIONALINIS MOKSLEIVIŲ PASIEKIMŲ TYRIMAS

KAS BUVO TIRIAMA

2002 m. vykdomas pirmasis, bandomasis nacionalinis VI klasės moksleivių skaitymo, rašymo ir matematikos pasiekimų tyrimas.

Pagrindinis tyrimo objektas – VI klasės moksleivių skaitymo, rašymo, matematikos žinios ir gebėjimai, jų požiūris į minėtus mokomuosius dalykus, mokymąsi, mokyklą.

Siekiant išsamiau atskleisti mokyklos kontekstą, parengta lietuvių kalbos mokytojo anketa.

Tiriamieji – VI klasės moksleiviai ir jų lietuvių kalbos mokytojai.

TIRIAMŲJŲ ATRANKA, TYRIMO ORGANIZAVIMAS IR METODIKA

Nagrinėjant galimas nacionalinių moksleivių pasiekimų tyrimų alternatyvas, buvo nuspręsta testuoti tik atsitiktinai pasirinktą moksleivių imtį, o ne visus amžiaus grupės moksleivius. Testuoti visus tam tikros amžiaus grupės moksleivius būtų labai brangu ir būtų pateisinama tik tokiu atveju, jei ŠMM siektų vykdyti centralizuotą kokybės kontrolę. Tuo tarpu ŠMM strateginis tikslas šiuo metu yra decentralizuoti švietimo sistemą ir pereiti prie švietimo kokybės vadybos modelio. Tai yra vienas iš Mokyklų tobulinimo programos uždavinių.

Atrenkant tiriamuosius buvo pasirinktas būdas, analogiškas naudojamam tarptautiniuose IEA (*International Association of the Educational Achievement*) tyrimuose, kai atsitiktinai parenkamos mokyklos ir klasės, o ne atskiri moksleiviai.

Atsitiktine tvarka iš visų Lietuvos mokyklų (lietuvių mokomąja kalba) buvo atrinktos 76. Iš jų 20 dalyvauja Mokyklų tobulinimo programoje. Kiekvienoje mokykloje (nedalyvaujančioje Mokyklų tobulinimo programoje) buvo atrinktos nuo vienos iki trijų klasių su vienu tikimybe klasei pakliūti į imtį. Iš Mokyklų tobulinimo programoje dalyvaujančių mokyklų tyrime dalyvavo visos tų mokyklų VI klasės.

Iš viso testavime dalyvavo 3248 moksleiviai bei jų lietuvių kalbos mokytojai. Moksleivių testavimas vyko 2002 m. gegužės 10–25 dienomis. Testavimo administravimą koordinavo Švietimo plėtotės centras ir Nacionalinis egzaminų centras.

Tyrimui buvo naudojami 4 skirtingi **moksleivių testų sąsiuviniai**. Kiekvieną sąsiuvinį sudarė: lietuvių kalbos (atskirai skaitymo ir rašymo) ir matematikos užduotys bei moksleivio anketa.

Anketoje buvo pateikti klausimai apie patį moksleivį, jo namus, kalbinę aplinką (kokia kalba bendraujama namuose), apie moksleivio bei jo šeimos požiūrį į mokslą ir mokyklą, apie mokymosi sąlygas namuose, moksleivio veiklą po pamokų. Dalis anketos klausimų buvo skirti gauti informacijos apie moksleivių veiklą lietuvių kalbos pamokose.

Lietuvių kalbos mokytojo anketoje buvo pateikta 19 klausimų apie mokytojo išsilavinimą, kvalifikaciją, nuostatas kelti kvalifikaciją, kalbos (skaitymo ir rašymo) ugdymo metodus, moksleivių pažangos vertinimo būdus, naudojamas mokomąsias priemones ir kt.

DUOMENYS APIE TYRIME DALYVAVUSIAS MOKYKLAS IR MOKSLEIVIUS

Tyrime dalyvavo 3248 moksleiviai iš 76 mokyklų. 1 ir 2 lentelės bei 1–4 diagramos iliustruoja tyrime dalyvavusių mokyklų ir moksleivių pasiskirstymą pagal apskritis bei moksleivių pasiskirstymą pagal gyvenamąją vietovę, amžių, lytį. Tyrimo imtis buvo atrinkta gana proporcingai realiam Lietuvos VI

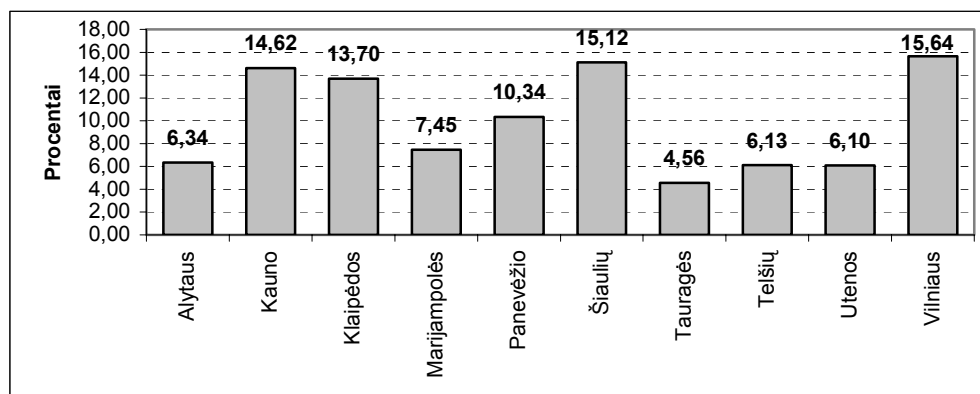
klasės moksleivių pasiskirstymui pagal išvardytus parametrus.

Tyrimo rezultatai (3 diagrama) rodo, kad šeštoje klasėje daugiausia mokosi trylikamečiai, t.y. moksleiviai, mokyklą pradėję lankyti būdami septynerių metų.

1 lentelė. Tyrime dalyvaujančių mokyklų skaičius skirtingose apskrityse

Apskritys	Mokyklų skaičius
Alytaus	4
Kauno	10
Klaipėdos	9
Marijampolės	6
Panevėžio	8
Šiaulių	13
Tauragės	5
Telšių	4
Utenos	5
Vilniaus	12

1 diagrama. Tyrime dalyvaujančių moksleivių skaičius (procentais) skirtingose apskrityse

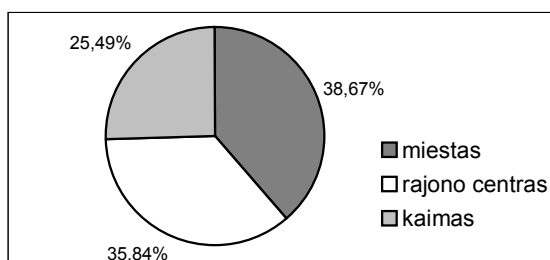
Geografiniu požiūriu visos tyrimui atrinktos mokyklos suskirstytos taip:

- apskrities centrų mokyklos (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Marijampolės, Tauragės, Mažeikių, Utenos). Ši mokyklų grupė vadinama „Miestų mokyklos“;

- rajonų centrų mokyklos. Ši mokyklų grupė vadinama „Rajonų centrų mokyklos“;

- visos likusios šalies mokyklos. Ši mokyklų grupė vadinama „Kaimo mokyklos“.

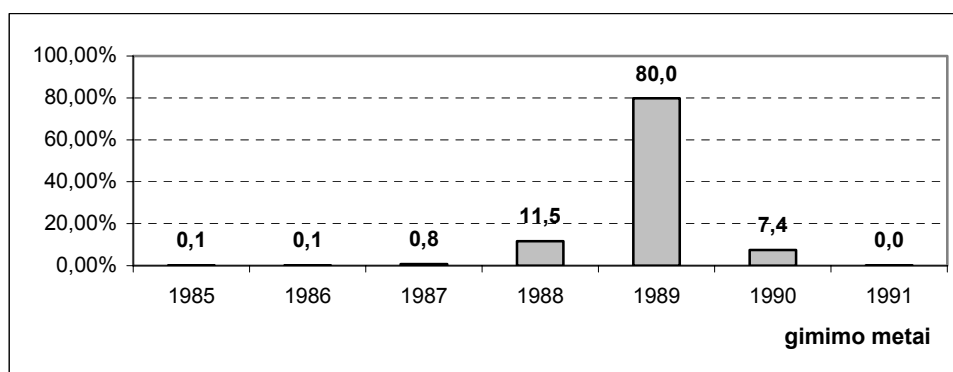
2 diagrama. Tyrime dalyvavusių moksleivių skaičius (procentais) miestuose, rajonų centruose, kaimuose

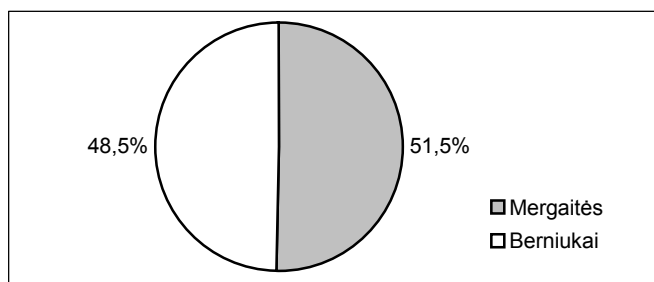
2 lentelė. Moksleivių skaičius (procentais) miestuose, rajonų centruose, kaimuose skirtingose apskrityse

Apskritys	Miestas	Rajono centras	Kaimas
Alytaus	55,83	44,17	
Kauno	42,32	33,05	24,63
Klaipėdos	29,21	22,25	48,54
Marijampolės	42,98		57,02
Panevėžio	47,02	38,99	13,99
Šiaulių	37,07	46,64	16,29
Tauragės		56,08	43,92
Telšių	25,13	49,25	25,63
Utenos	24,75	59,60	15,66
Vilniaus	52,56	31,10	16,34

3 diagrama. Moksleivių pasiskirstymas pagal amžių

4 diagrama. Moksleivių pasiskirstymas pagal lytį

ŽIUPSNELIS ĮDOMESNIŲ MOKSLEIVIŲ ANKETOS DUOMENŲ APIE NAMUS IR MOKYKLĄ

Moksleivių anketavimo rezultatai svarbūs giliau analizuojant socialines mokymosi sėkmių ir nesėkmių priežastis.

Įdomūs moksleivių atsakymai į klausimus apie tėvų dėmesį ir pagalbą mokantis. Apie 80% tėvų (5 diagrama) aktyviai rūpinasi savo vaikų mokymosi sėkme.

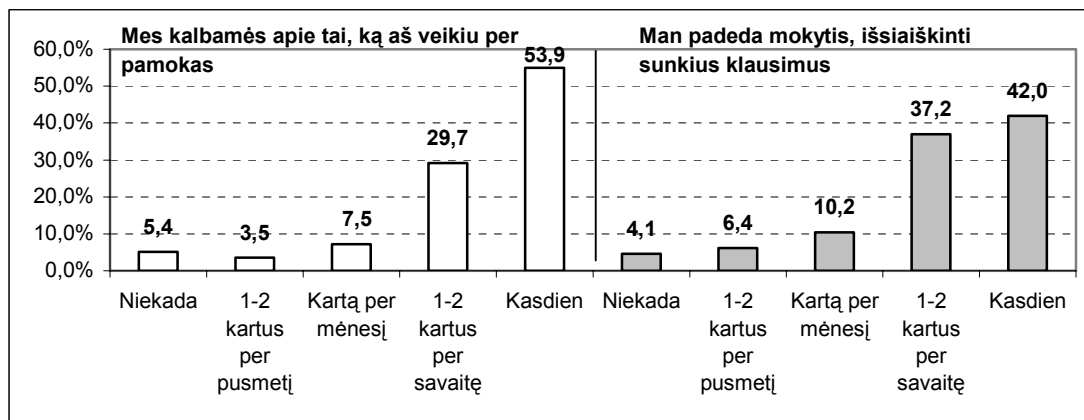
Vis labiau į kasdienį gyvenimą veržiasi naujos technologijos. Retas moksleivis dabar nesvajoja namuose turėti kompiuterį. Kaip rodo tyrimų rezultatai (6 diagrama), nemažai daliai ši svajonė jau tapo realybe: kompiuterį namuose turi (7 diagrama) truputį daugiau nei pusė miesto ir daugiau nei ketvirtadalis kaimo mokyklų moksleivių.

Vidutinis statistinis moksleivis gana daug laiko – apie 2 valandas kas dieną – praleidžia žiūrėdamas televizorių (8 diagrama).

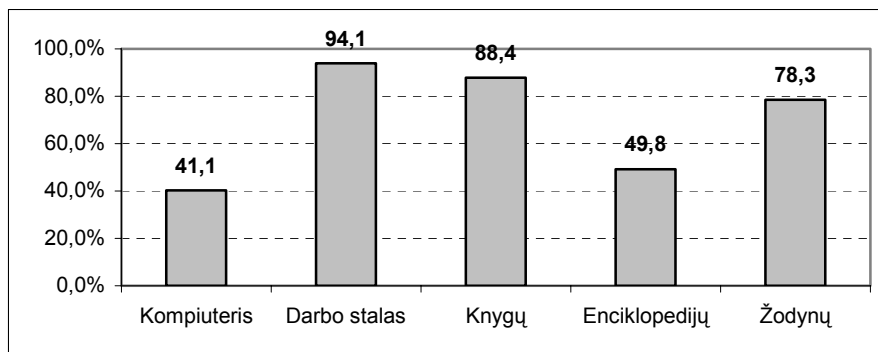
Svarbus veiksnys, galintis turėti įtakos mokymosi pasiekimams, ypač lietuvių kalbos, yra moksleivio kalbinė aplinka. Tyrimui buvo pasirinktos mokyklos, kuriose mokoma tik viena – lietuvių kalba. Tačiau moksleivių namuose situacija visiškai kitokia. Kaip rodo tyrimo rezultatai, tik lietuvių kalba namuose bendrauja 85,3%, lietuvių ir kita kalba – 13,0%, tik kita kalba – 1,7% moksleivių (9 diagrama).

Daugumos tyrimuose dalyvavusių moksleivių požiūris į mokyklą teigiamas, tačiau yra nemažai ir tokių, kurie mokykloje jaučiasi prastai (10 diagrama).

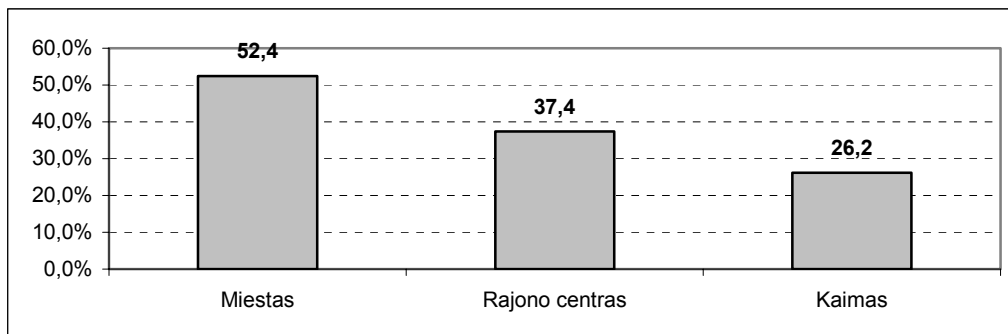
5 diagrama. Tėvų dėmesys vaikų mokymuisi

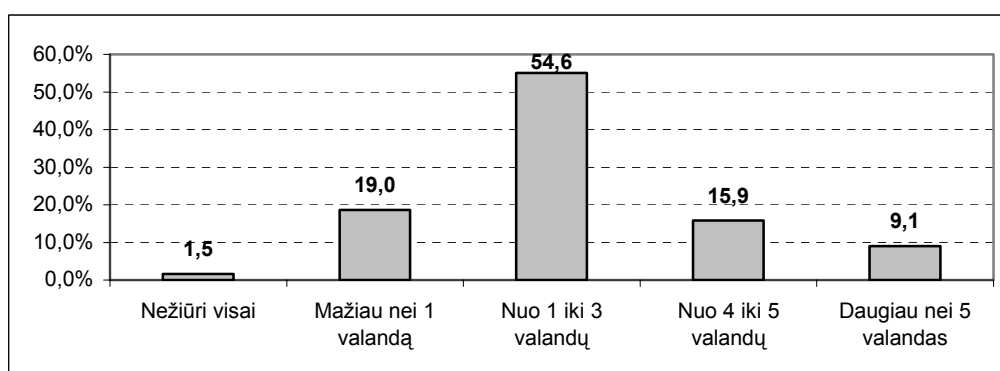
6 diagrama. Kokių su mokymusi susijusių daiktų yra moksleivio namuose?

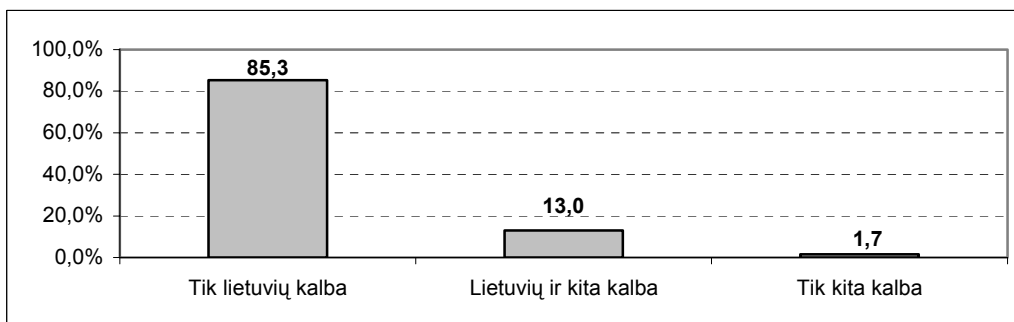
7 diagrama. Namuose turinčių kompiuterius moksleivių dalis (procentais)

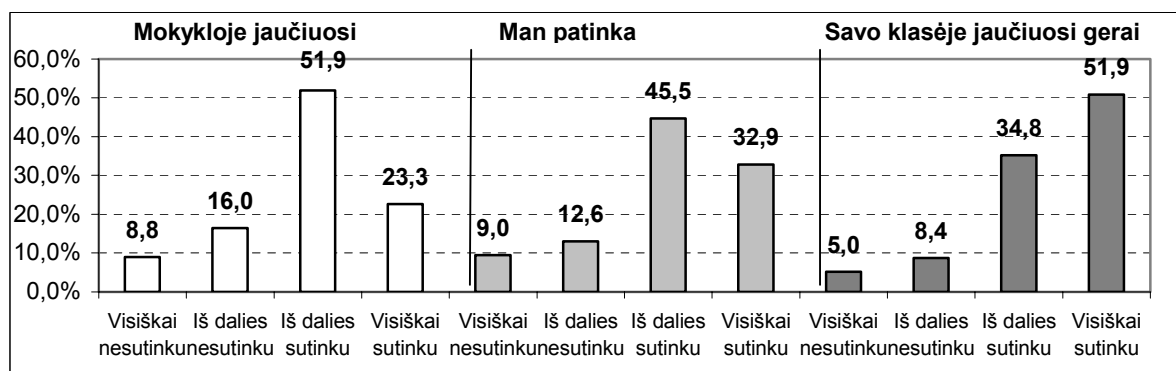
8 diagrama. Įprastą dieną moksleivis, žiūrėdamas televizorių arba vaizdo grotuvą, praleidžia

9 diagrama. Moksleivių pasiskirstymas pagal bendravimo kalbą namuose

10 diagrama. Moksleivių požiūris į mokyklą

TRUMPA MOKSLEIVIŲ MOKYMO SI REZULTATŲ TYRIMO APŽVALGA

Pažvelgus į skaitymo, rašymo ir matematikos rezultatus (11, 12, 13 diagramos) matyti, kad sunkiausios moksliviams buvo matematikos užduotys, lengvesnės – skaitymo ir lengviausios – rašymo. Matematika berniukams ir mergaitėms sekėsi beveik vienodai. Tačiau skaitymas, o ypač rašymas, mergaitėms sekėsi geriau negu berniukams.

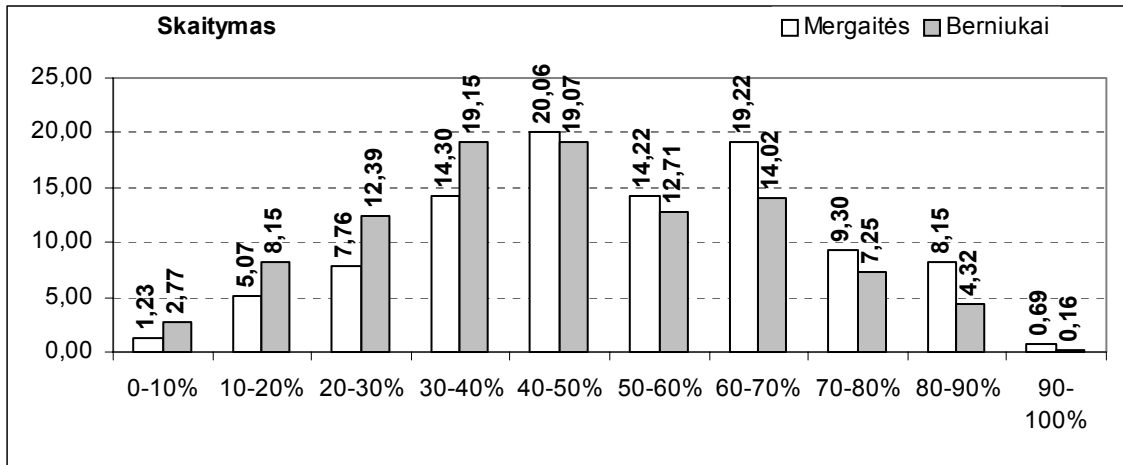
Nagrinėjant bendruosius mokslivų skaitymo, rašymo ir matematikos rezultatus, norėtusi pabrėžti ir šių dalykų tarpusavio ryšį. Ryšius, kuriais susiję du ar daugiau dydžių, įvertina koreliacija. Statistinė reikšmė, parodanti dviejų arba daugiau parametrų savitarpio priklausomybės dydį, vadinama **koreliacijos koeficientu**. Koreliacija gali kisti tarp -1 ir 1 . Koreliacijų reikšmė 0 reiškia, kad tarp atsitiktinių dydžių koreliacinės priklausomybės nėra (dydžiai nekoreliuoti). Koreliacijos, stebimos pedagogikoje ir socialiniuose moksluose, retai būna didesnės nei $0,5$. Nagrinėjant tyrimo sritis, didžiausia koreliacinė priklausomybė yra tarp skaitymo ir rašymo: čia koreliacijos koeficientas $0,580$. Tarp rašymo ir matematikos jis lygus $0,502$, tarp skaitymo ir matematikos – $0,483$. Tai reiškia, kad tarp skaitymo, rašymo ir matematikos rezultatų yra gana stiprus ryšys.

Skirtumai tarp mokslivų iš skirtingos kalbinės aplinkos, atrodo, nėra labai dideli, tačiau moksliviai, namuose bendraujantys tik lietuvių kalba, skaitymo ir rašymo užduotis atliko šiek tiek geriau, nei moksliviai, bendraujantys lietuvių ir kita, ar tik kita kalba (14, 15 diagramos). Kadangi mokslivų, kurių namuose nevartojama lietuvių kalba tyrime dalyvavo mažai (tik $1,7\%$), tai galutines išvadas daryti dar anksti.

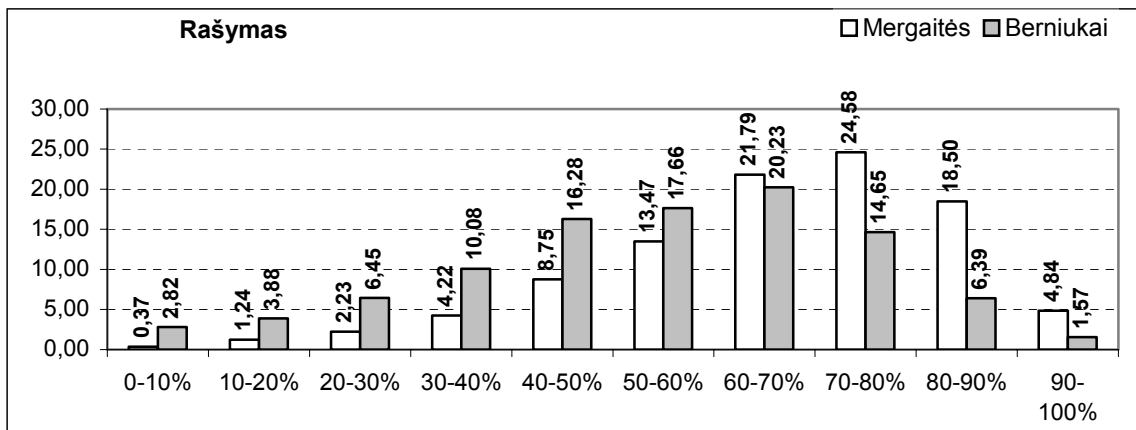
Įdomūs mokslivų rezultatų skirtumai pagal amžių. Nacionaliniame tyrime dalyvavusių VI klasės mokslivų amžius svyruoja nuo dvylikos iki šešiolikos metų, tuo tarpu vidutinis šeštokas yra 13 metų, t.y. mokyklą pradėjęs lankyti septynerių. Akivaizdžiai matosi, kad antramečių rezultatai yra prastesni už vidutinio šeštoko (16, 17, 18 diagramos).

Pastaba: Šio ir kitų skyrelių diagramose moksliviai grupuojami pagal tai, kokią dalį visų galimų testo (ar testo dalies) taškų jie surinko. Pavyzdžiui, užrašas po diagramos stulpeliu $40\text{--}50\%$ reiškia, kad stulpelis vaizduoja tą dalį mokslivų, kurie surinko daugiau nei 40% , bet ne daugiau nei 50% taškų.

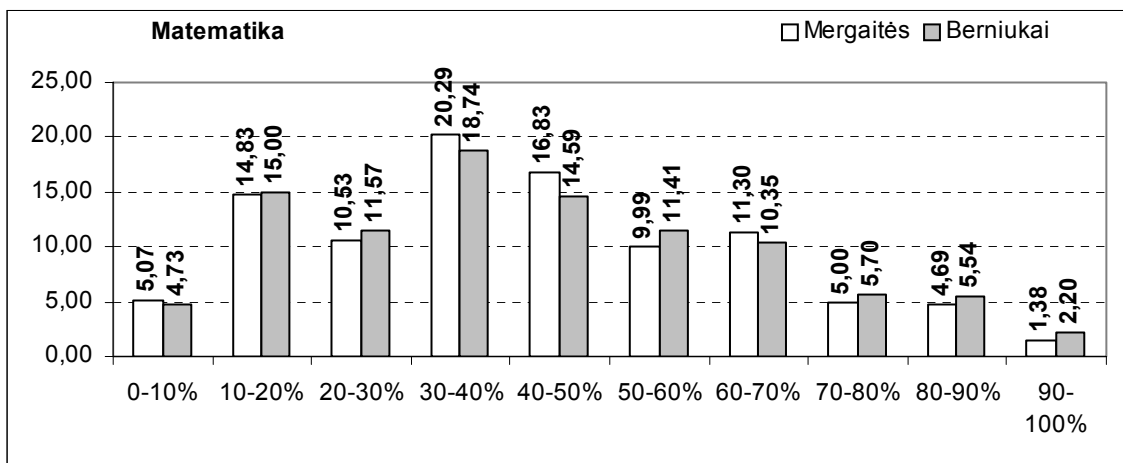
11 diagrama. Skaitymo rezultatai pagal moksleivio lytį (procentais)

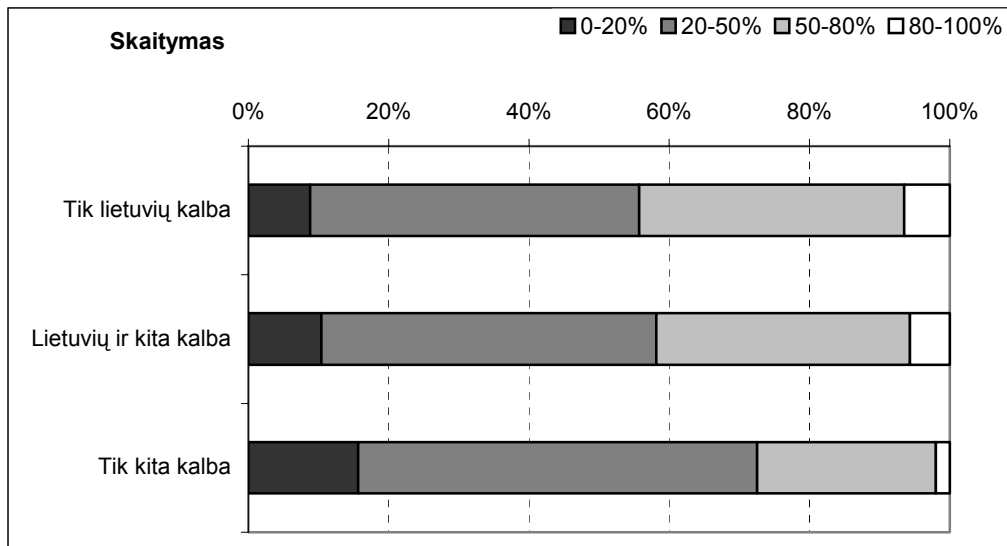
12 diagrama. Rašymo rezultatai pagal moksleivio lytį (procentais)

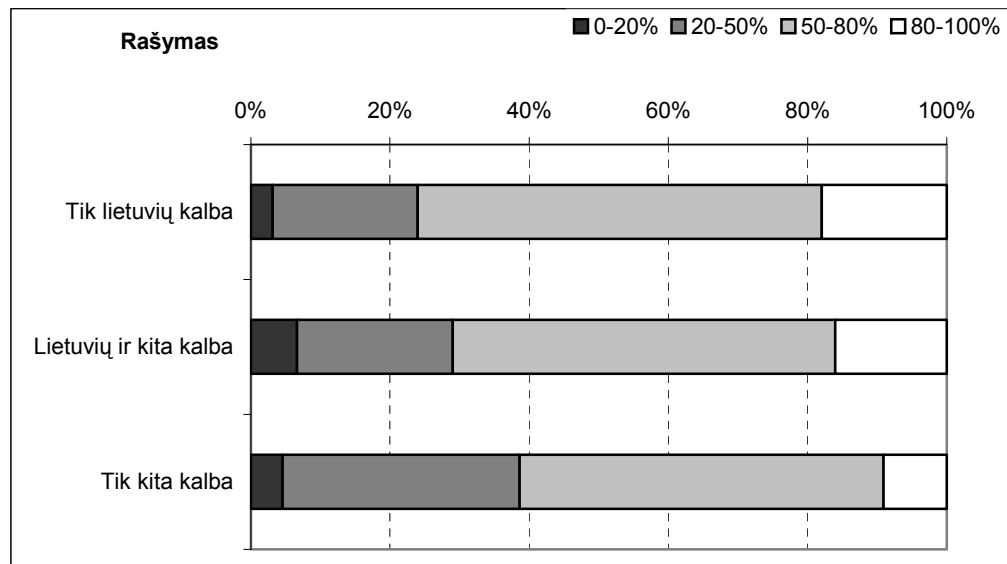
13 diagrama. Matematikos rezultatai pagal moksleivio lytį (procentais)

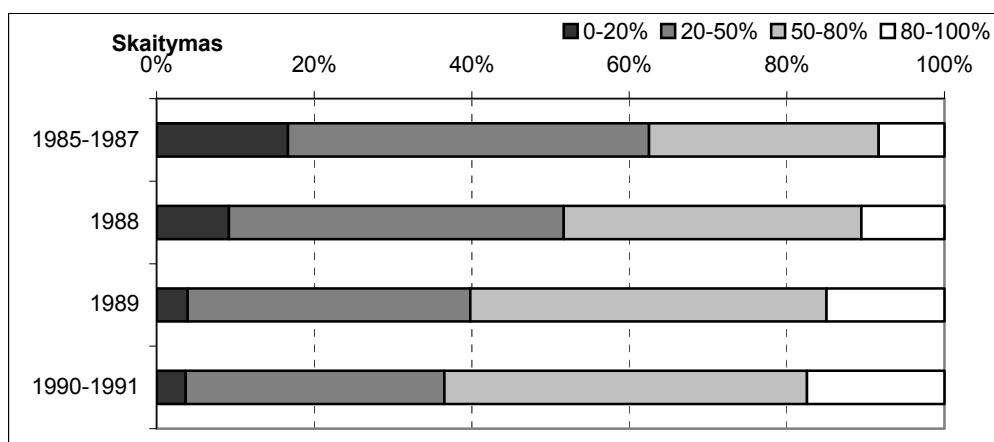
14 diagrama. Kalbinė aplinka ir moksleivių skaitymo rezultatai (procentais)

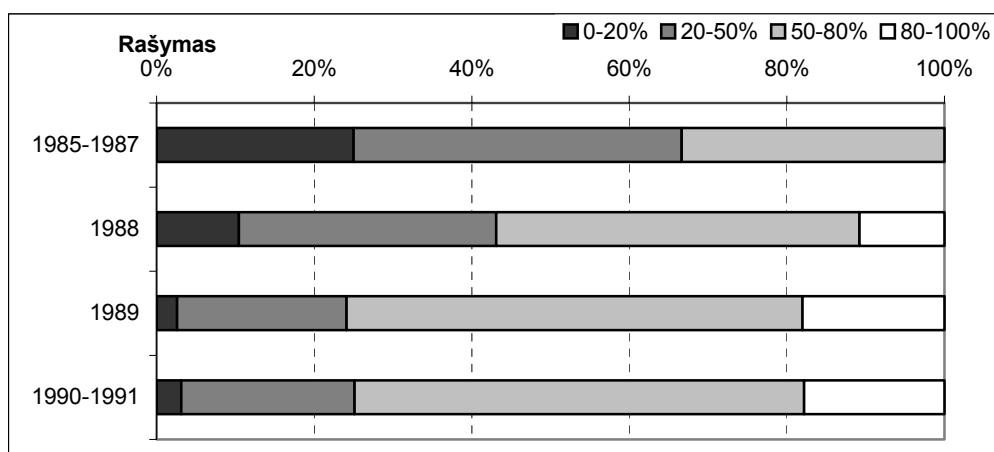
15 diagrama. Kalbinė aplinka ir moksleivių rašymo rezultatai (procentais)

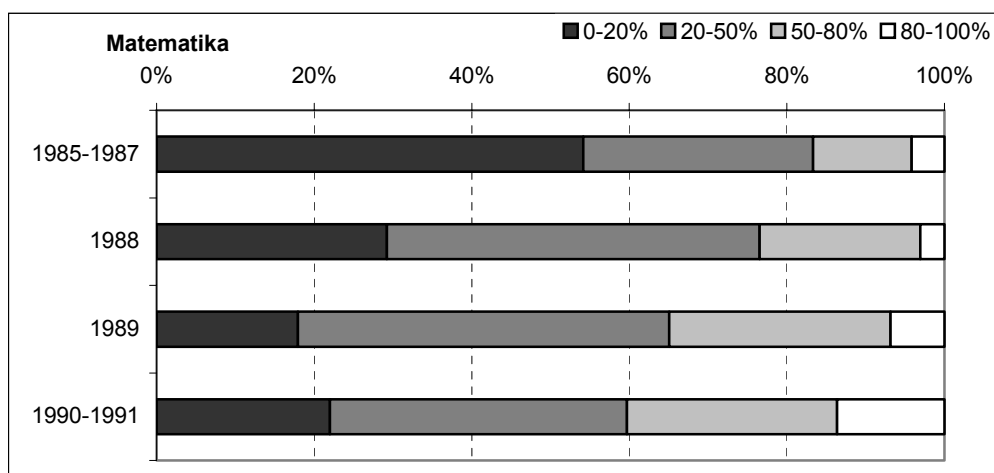
16 diagrama. Skaitymo rezultatai pagal moksleivių amžių (procentais)

17 diagrama. Rašymo rezultatai pagal moksleivių amžių (procentais)

18 diagrama. Matematikos rezultatai pagal moksleivių amžių (procentais)

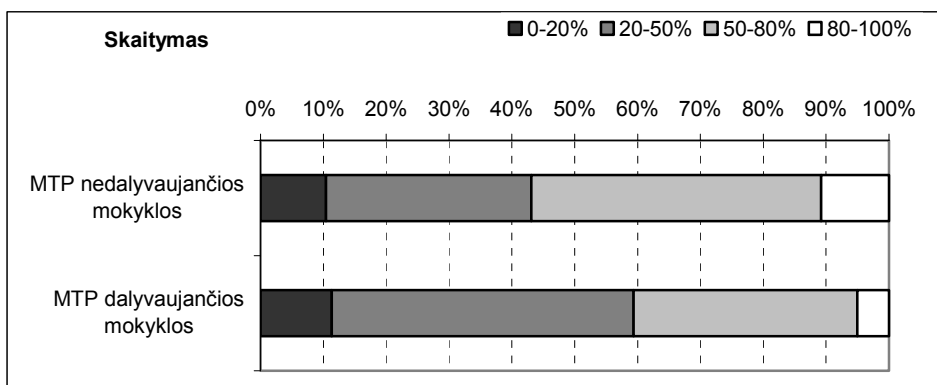

MOKYKLŲ, DALYVAUJANČIŲ MOKYKLŲ TOBULINIMO PROGRAMOJE (MTP) IR KITŲ MOKYKLŲ MOKSLEIVIŲ SKAITYMO, RAŠYMO IR MATEMATIKOS REZULTATŲ PALYGINIMAS

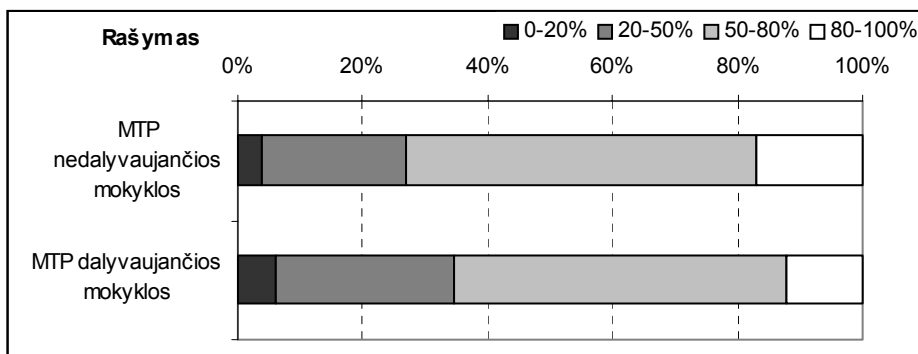
Vienas iš moksleivių pasiekimų tyrimų tikslų buvo palyginti Mokyklų tobulinimo programoje dalyvaujančių ir kitų Lietuvos mokyklų akademinių pasiekimų lygį. 19, 20 ir 21 diagramos rodo, kad, pradėdant vykdyti Mokyklų tobulinimo programą, joje dalyvaujančių mokyklų rašymo ir matematikos re-

zultatai buvo blogesni negu likusių Lietuvos mokyklų. Tikimasi, kad Programoje numatytos priemonės (tobulesni mokymo metodai, mokyklos klimato gerinimas ir kt.) padės Programoje dalyvaujančioms mokykloms pasivyti ir gal net pralenkti kitas mokyklas.

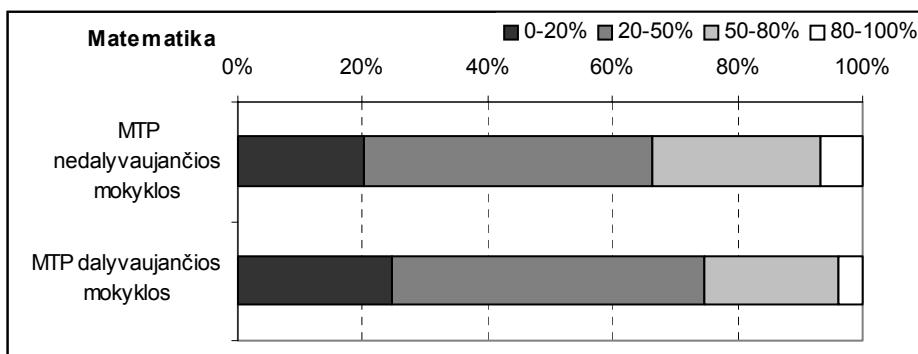
19 diagrama. Skaitymo rezultatai (procentais)

20 diagrama. Rašymo rezultatai (procentais)

21 diagrama. Matematikos rezultatai (procentais)

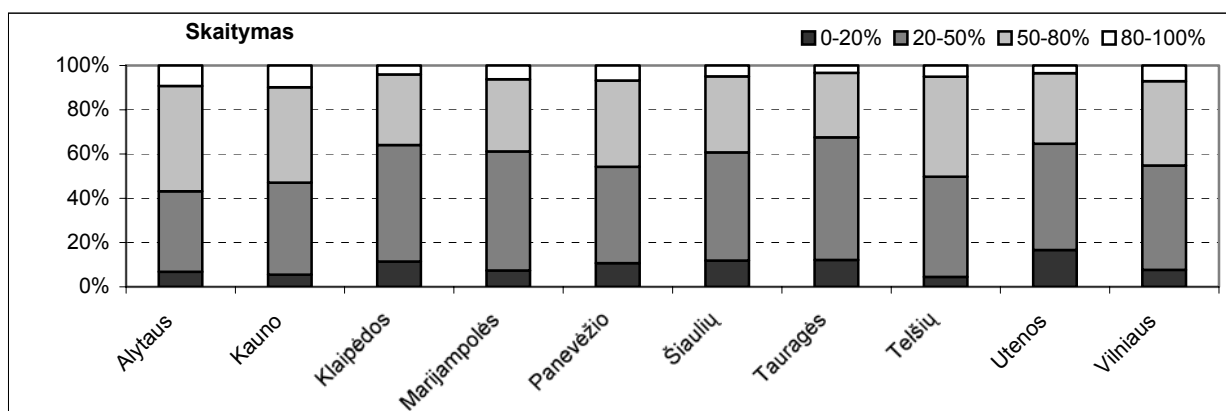

MOKSLEIVIŲ SKAITYMO, RAŠYMO, MATEMATIKOS REZULTATAI ATSKIROSE APSKRITYSE

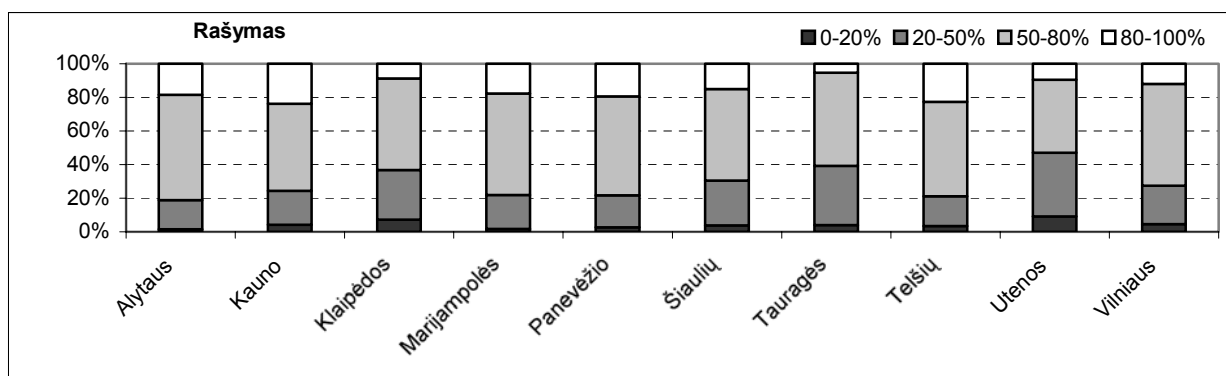
Šie rezultatai pateikiami kaip sąlyginis apskričių palyginimas (22, 23, 24 diagramos). Interpretuojant būtina atkreipti dėmesį į tai, kad iš kai kurių apskričių į tyrimą pateko nedaug mokyklų, todėl rezultatai negali būti visiškai patikimi ir lygiaverčiai, palyginti su kur kas didesnėmis apskritimis.

Tenka pripažinti, kad gauti rezultatai nerodo kokių nors statistiškai reikšmingų moksleivių pasiekimų skirtumų tarp apskričių.

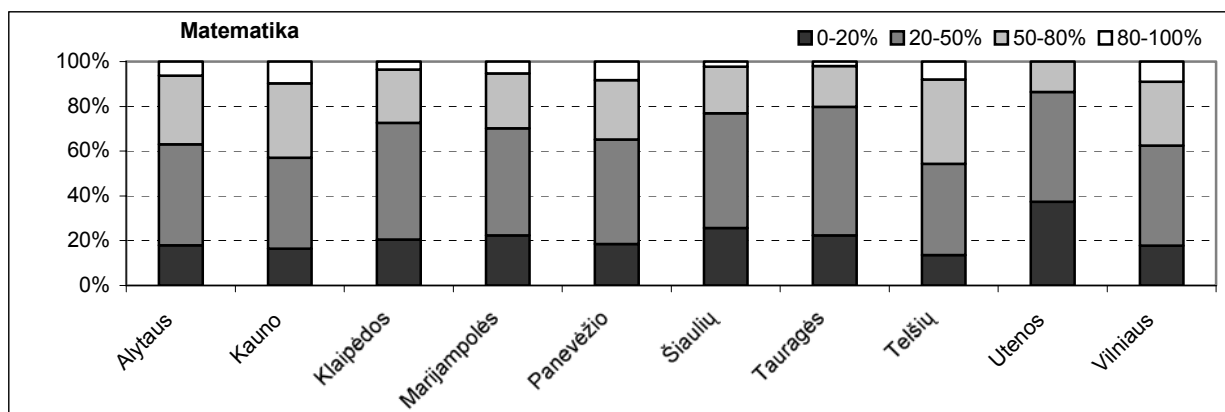
22 diagrama. Skaitymo rezultatai (procentais)

23 diagrama. Rašymo rezultatai (procentais)

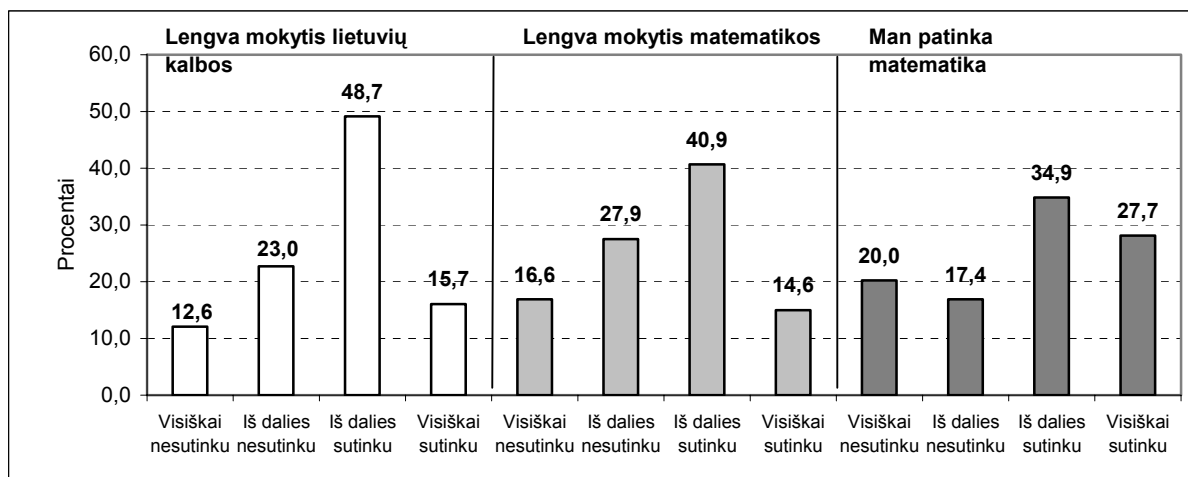
24 diagrama. Matematikos rezultatai (procentais)

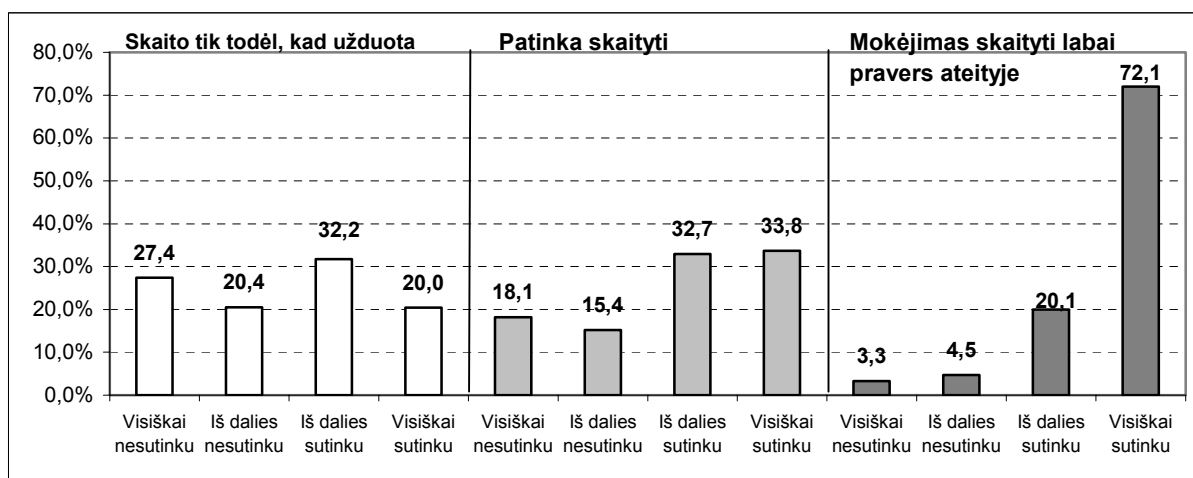
MOKSLEIVIAI APIE SKAITYMĄ, RAŠYMĄ IR MATEMATIKĄ

Pateiksime dar keletą diagramų (vaizduojančių moksleivių atsakymų į anketos klausimus pasiskirstymą), kurios gerai iliustruoja svarbius lietuvių kalbos ir matematikos mokymosi aspektus.

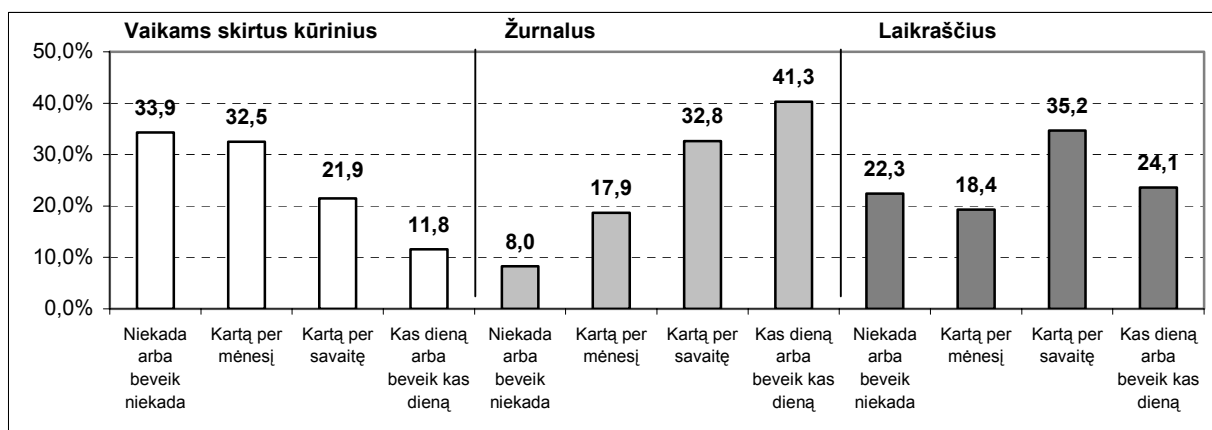
25 diagrama. Moksleivių požiūris į lietuvių kalbą ir matematiką

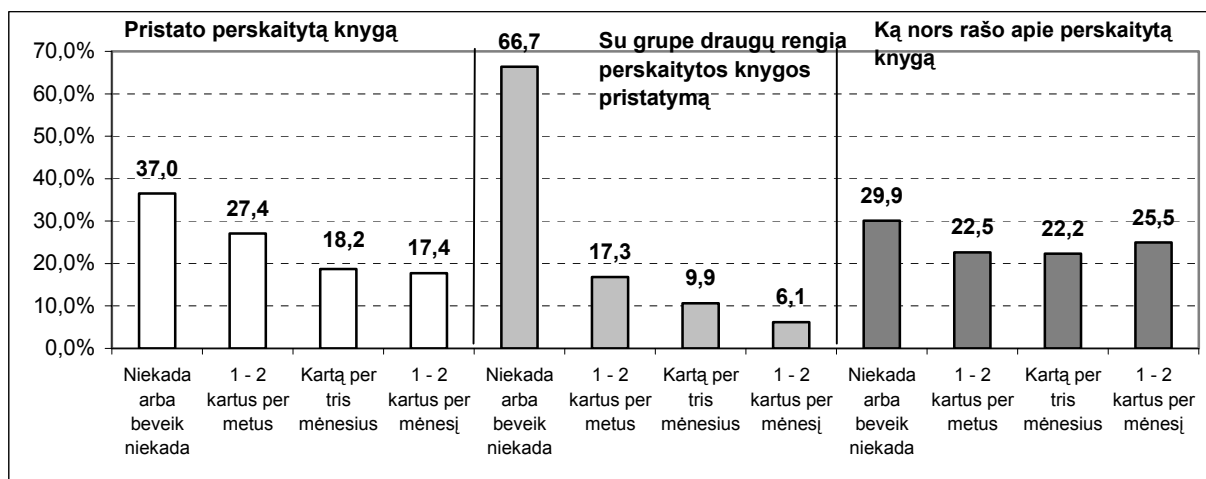
26 diagrama. Moksleivių požiūris į skaitymą

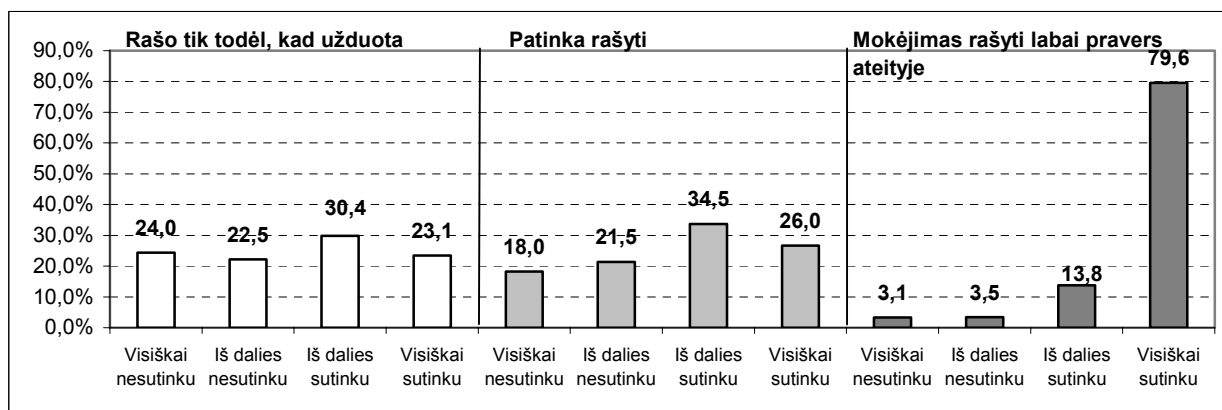
27 diagrama. Ką moksleiviai skaito namuose?

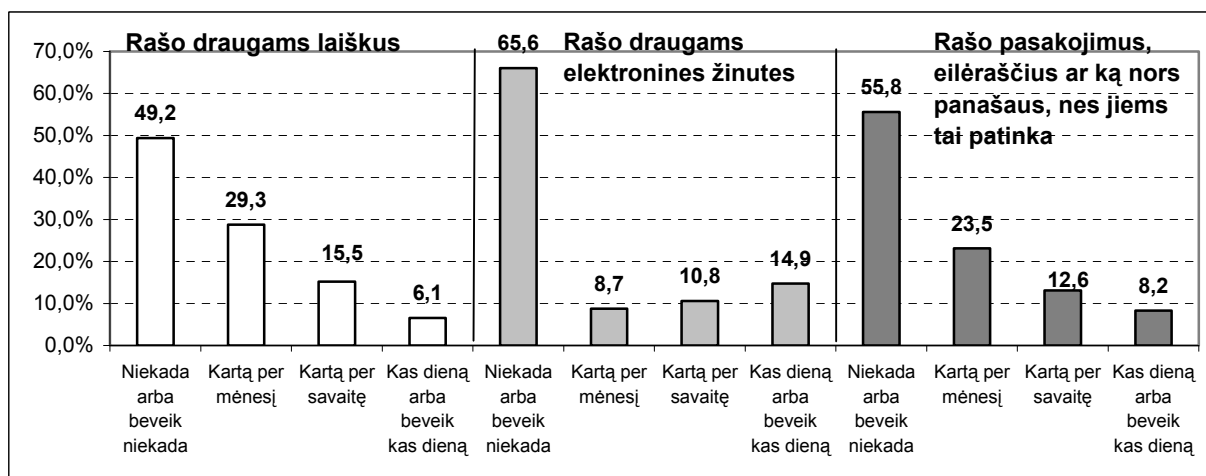
28 diagrama. Kokias užduotis moksleiviai atlieka per lietuvių kalbos pamokas?

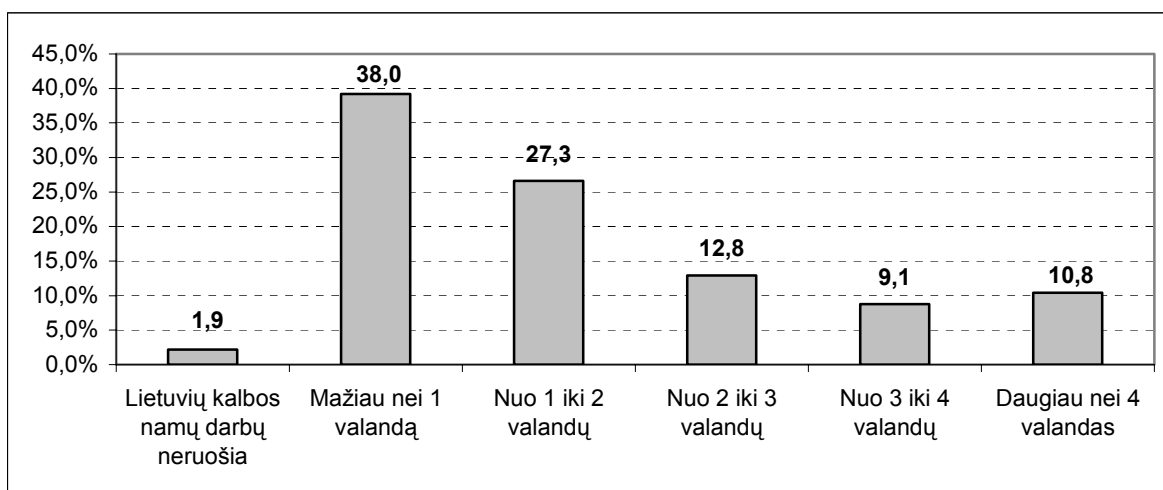
29 diagrama. Moksleivių požiūris į rašymą

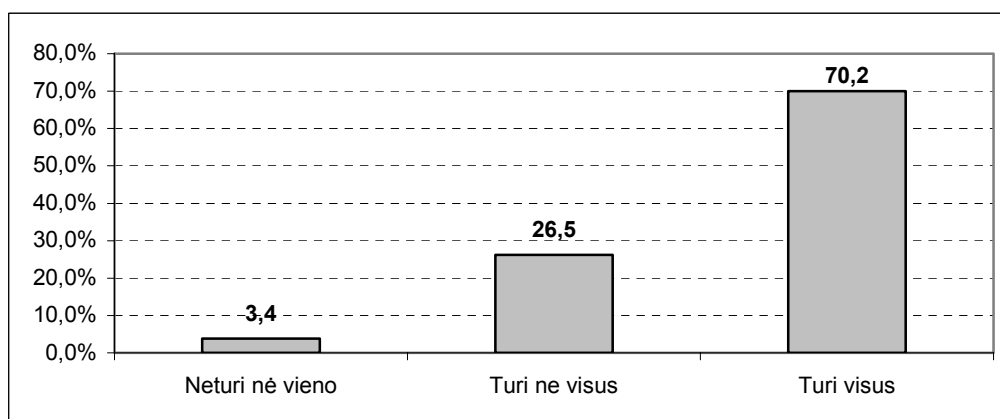
30 diagrama. Ką moksleiviai rašo namuose?

31 diagrama. Kiek laiko per savaitę moksleiviai skiria lietuvių kalbos namų darbams?

32 diagrama. Ar moksleiviai turi visus reikalingus vadovėlius, iš kurių mokosi lietuvių kalbos?

RAŠYMO UŽDUOTIES IR JOS VERTINIMO INSTRUKCIJOS PAVYZDYS

Šeštos klasės moksleiviai rašo turėdami įvairių tikslų: norėdami informuoti, įtikinti, norėdami patenkinti saviraiškos poreikį. Jų tekstai skiriami įvairiems adresatams.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti:

- kaip moksleiviai geba tinkamai rašyti, atsižvelgdami į tikslą, situaciją, adresatą;

- kaip jie geba tobulinti savo tekstus;

- kaip jie geba laikytis bendriausių teksto kūrimo principų (teksto, pastraipos struktūra);

- kaip jie geba laikytis formalus raštingumo normų;

- ar jie vertina rašymą kaip asmeniškai vertingą kalbinę veiklą.

TEKSTO KŪRIMO UŽDUOTIS

Įsivaizduok, kad Tu su grupe draugų rengi laikraštį. Jūs planuojate *skyrelį* „Iš mokyklos istorijos“. Buvęs direktorius Stasys Kavaliauskas būtų tas žmogus, kuris galėtų daugiausiai papasakoti apie mokyklos praeitį. Parašyk šiam žmogui laišką ir paprašyk, kad Jis parašytų straipsnį Jūsų laikraščiui.

Tikslas. Įtikinamai paprašyti, kad parašytų straipsnį.

Adresatas. Buvęs mokyklos direktorius.

Žanras. Laiškas.

Kaip Tau sekėsi rašyti laišką? Pagalvok, ar buvęs mokyklos direktorius tikrai supras, ko Tu prašai. Dar kartą perskaityk laišką, kad įsitikintum

- ar Tu aiškiai pasakei savo pageidavimą;
- ar Tu paaiškina, kodėl Jums svarbūs direktoriaus prisiminimai;
- ar nepalikai klaidų? Ištaisyk jas kitos spalvos rašikliu.

Jei manai, kad reikėtų ką nors taisyti ar papildyti, taip ir padaryk. Taisyk kitos spalvos rašikliu arba pieštuku.

3 lentelė. Užduoties vertinimo instrukcija

Vertinimo aspektas	Aprašymas	Procentai
Adresatas I	Paisoma etiketo reikalavimų, kreipiamasi tinkamai (pvz., Gerbiamas Stasy Kavaliauskai)	50,4
	Kreipiamasi netinkamai (pvz., Gerbiamas Stasy; Laba diena)	49,6
Adresatas II	Kreipiamasi taisyklingai (vartojamas šauksmininkas)	21,4
	Kreipiamasi netaisyklingai (vartojamas vardininkas)	78,6
Adresatas III	Žodžiai, gramatinės formos (pvz., tariamoji nuosaka) pasirinkti tinkamai	36,8
	Vartojama netinkamai pasirinktų žodžių, gramatinių formų (liepiamoji nuosaka)	63,2
Rašymo tikslas I	Prašymas tinkamai (taisyklingai), aiškiai suformuluotas	39,9
	Prašymo formuluotė aiški, bet netaisyklinga.	13,2
	Prašymas suformuluotas nesuprantamai arba nesuformuluotas	46,9
	Nesuprasta užduotis: prašymas nesusijęs su užduotimi arba kuriamas pasakojimas kita tema	
Rašymo tikslas II	Prašymas grindžiamas 2 ir daugiau argumentų	31,7
	Prašymas pagrįstas 1 argumentu	48,0
	Prašymas neargumentuotas, bet išsamiai paaiškinama, ko iš adresato tikimasi	
	Prašymas neargumentuotas	20,3
Žanro reikalavimų paisymas	Yra kreipinys, dėstymas ir laiškas pasirašytas	16,6
	Trūksta kurios nors dalies	41,1
	Žanro reikalavimų nepaisoma	42,3
Teksto nuoseklumas	Nėra trūkumų	38,0
	Yra 1–2 trūkumai	38,1
	3 ir daugiau trūkumų	23,9
	Per maža apimtis, kad būtų galima daryti išvadas	
Sakinių struktūra	Vartojami taisyklingi sakiniai, jaučiamos sakinio ribos	14,8
	Vartojami taisyklingi sakiniai, bet esama atvejų, kai nejaučiamos sakinio ribos (pvz., sakiny pradamas jungtuku nes, tačiau, kad...), bet tekstas suprantamas	30,8
	Vartojami sakiniai, kurie daro tekstą neaiškų	54,4
Raštingumas	Yra ne daugiau kaip 1 klaida	39,6
	Yra ne daugiau kaip 3 klaidos	33,8
	Yra 4 ir daugiau klaidų	26,6
Redagavimas	Tekstas redaguojant patobulintas	5,6
	Tekstas redaguotas netikslingai	94,4
	Tekstas neredaguotas	

LIETUVIŲ KALBOS MOKYTOJŲ ATSAKYMAI

Mokytojo anketa parengta norint išsamiau atskleisti mokyklos kontekstą.

Tyrimė dalyvavo 143 lietuvių kalbos mokytojai. Skirtingai nei moksleiviai, jie buvo atrinkti ne atsitiktinai. Remiantis atrinktomis mokyklomis bei klasėmis, buvo apklausti visi jau atrinktų klasių lietuvių kalbos mokytojai.

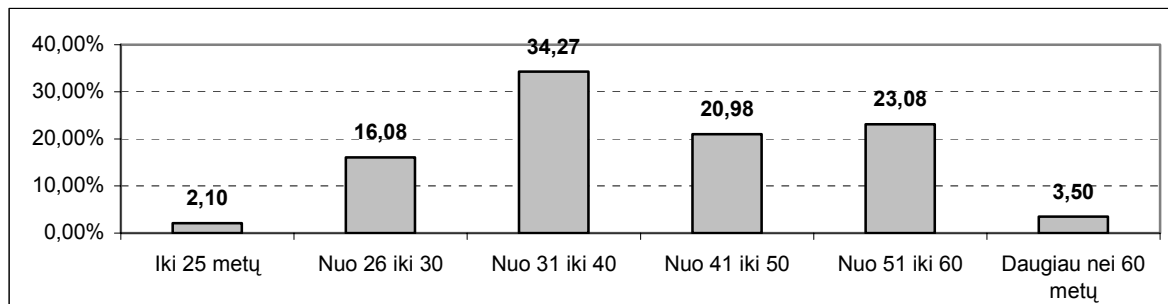
Daugiausia apklausoje dalyvavusių yra vidutinio (nuo 31 iki 40 metų) ir vyresnio amžiaus mokytojų (33 diagrama). 73,4% mokytojų yra įgiję aukštąją išsilavinimą. Bakaluro laipsnį turi 16,1%, magistro – 1,4% mokytojų.

Daugiausia mokytojų yra įgiję vyresniojo mokytojo kvalifikaciją (34 diagrama), nei vienas iš tyrimė dalyvavusių jaunų (iki 25 metų) mokytojų dar nėra pasiekęs vyresniojo mokytojo ar aukštesnės kvalifikacinės kategorijos.

Teigiamai moksleivių pasiekimus turėtų veikti mokytojo nuostata kelti kvalifikaciją bei ugdymo procese taikomų metodų įvairovė. Per paskutiniuosius dvejus metus beveik pusė mokytojų kvalifikacijos tobulinimo kursuose praleido daugiau nei po 35 valandas. Dauguma mokytojų nuolatos kvalifikaciją kelia skaitydami įvairius leidinius, susijusius su moksleivių kalbos ugdymu (36 diagrama).

Žemiau esančiose diagramose pateikiama informacija apie mokytojų naudojamas mokomąsias priemones, taikomus mokymo ir moksleivių pažangos vertinimo metodus (34, 35, 37 38, 39 diagramos).

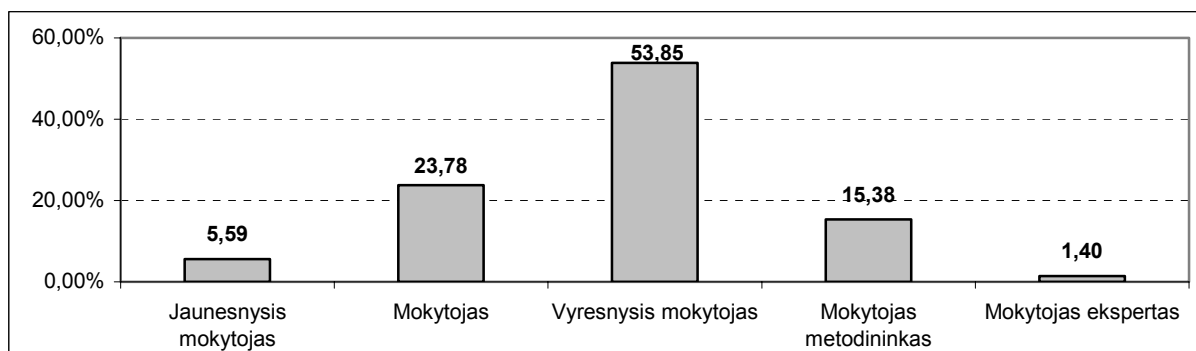
33 diagrama. Mokytojų pasiskirstymas pagal amžių

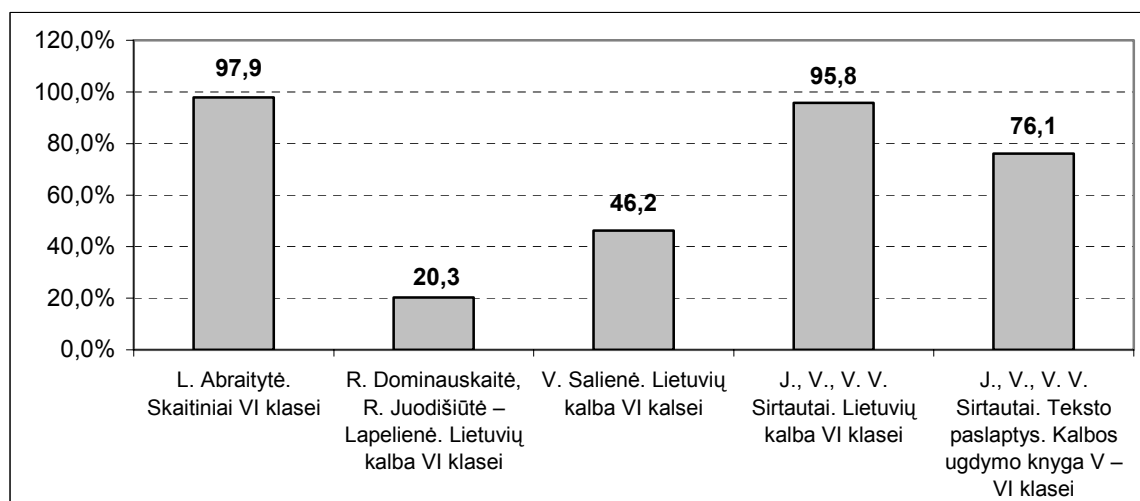
4 lentelė. Mokytojų pasiskirstymas pagal lytį

	Skaičius	Procentas
Moterys	139	97,20
Vyrai	4	2,80

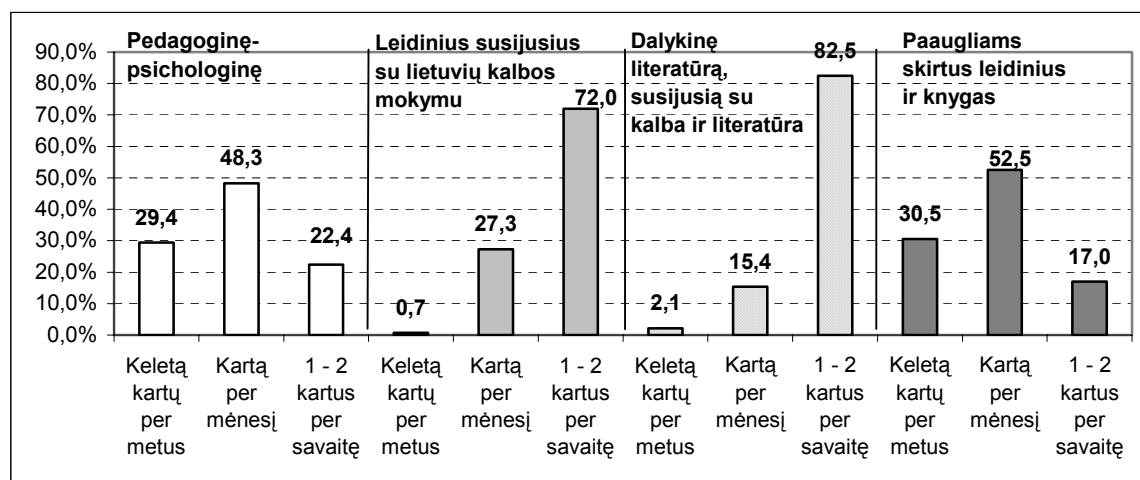
34 diagrama. Mokytojų pasiskirstymas pagal kvalifikaciją

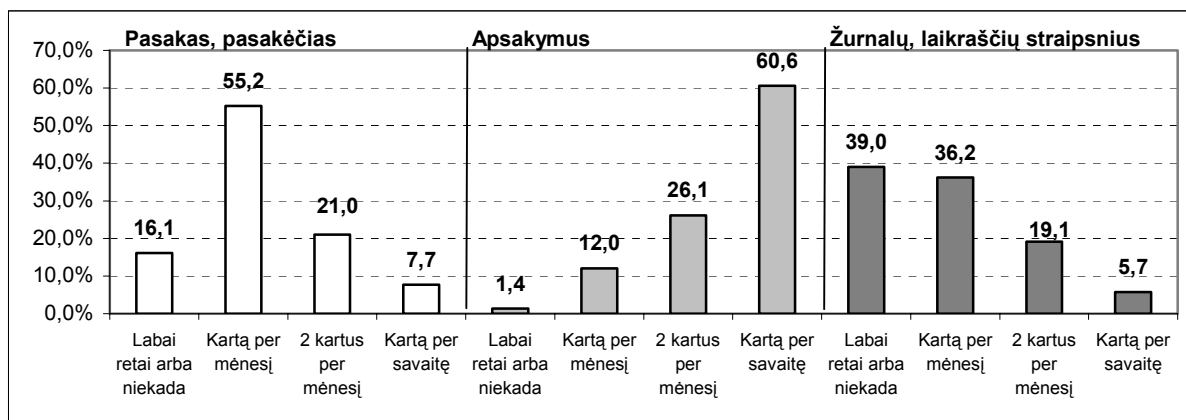
35 diagrama. Lietuvių kalbos mokytojų naudojami vadovėliai bei mokymo priemonės

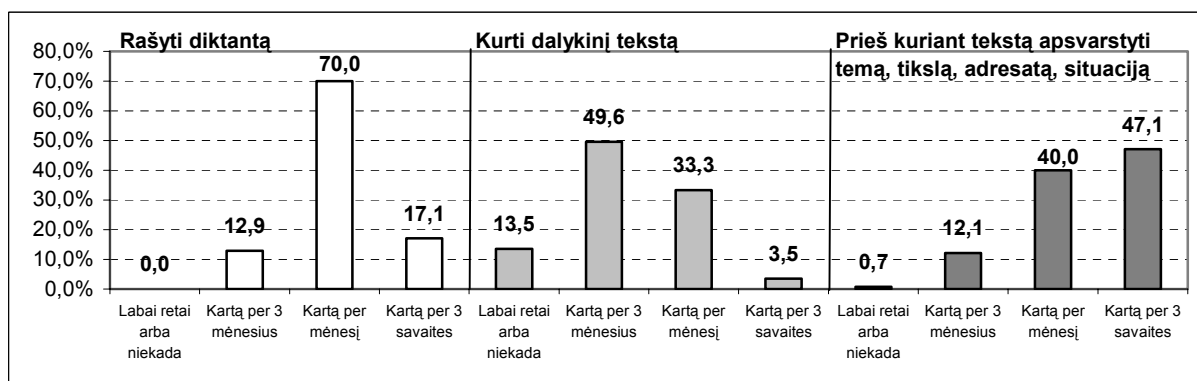
36 diagrama. Ką mokytojai skaito siekdami profesinio tobulėjimo?

37 diagrama. Kaip dažnai mokytojai su moksleiviais aptarinėja grožinės literatūros, publicistikos ir kt. tekstus

38 diagrama. Kaip dažnai moksleivių prašoma atlikti tokias, su rašymu susijusias, užduotis?

39 diagrama. Kokius metodus mokytojai taiko vertindami moksleivių kalbinius gebėjimus?

